

RÁTH MÓR könyvkereskedésében Pesten, váci-utca „a vastuskóhoz“:

Igen jutányos szépirodalmi könyvtár!

Az itt alant következő szépirodalmi művek egyszerre rendelve meg 68 ft. 65 kr. bolti ár helyett 20 forintért kaphatók.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Regék a kandalló mellett', 'Aszalay József pikáns vázlatok', and 'Büchler János'.

A szállított ár csak 20 forint.

Karácsonyi és újévi ajándokul.

MOLNÁR JÁNOS

dísz- és norimbergi árukereskedése

Pesten, váci-utczában a „nagy Kristóf“ áttellenében,

dús választékú legújabb dísz- és norimbergi áruit legjutányosb árakon. 1899 (1-3)

Advertisement for 'titkos 1886 (2-12) betegségeket' by Med. dr. Helfer Vilmos, listing symptoms and treatments.

Advertisement for 'Régi pénzeket' (Old coins) and 'Régiségek és természetiek irodája' (Antiques and natural history shop).

hol egy nagy választékú raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötőből a legelőbb áron...

A REGÉLŐ

mulattató folyóirathól teljes példányokkal még szolgálhatunk.

1865. Márcziustól kezdve december végeig (tiz hónap) 5 ft. Julius 1-jétől kezdve december végeig (hat hónap) 3 ft.

Előfizetési feltételek 1866-ik évre. Januártól kezdve december végeig 6 ft. Juliustól kezdve december végeig 3 ft.

A „Regelő“ kiadóhivatala Pesten, egyetem-utca 4-ik sz. a.

SÁRKÁNY J. S.

diszmu és norimbergi áruk tára

váci- és Deák Ferencz-utca szegletén

karácsonyi és újévi ajándékul

legújabb belföldi francia és angol cikkeit a legnagyobb választékban és rendkívül olcsó árakon.

Bronz-, bőr- és fadiszmüvek, és öntött vasnemük, legújabb ékszerek, bálly legyezők 1 ft. 50 krtól 50 forintig.

Fényképalbumok 50 krtól 30 ftig, 25, 50, 100 és 200 képre.

Megrendelések a vidékre pontosan eszközöltetnek.

Advertisement for 'Vásárlóiim száma az osztrák tartományokban, ideértve Magyarországot is, már is 8500.' and 'KAROLY főherceghez'.

Advertisement for 'Fogl E-féle vászon- s kész fehéreneműek gyári-raktára' with a list of various fabric and clothing items.

Advertisement for 'Borászati naptár' (Wine-making calendar) and 'takarópapiros (Makulatur)' (Recycled paper).

50-ik szám. Tizenharmadik évfolyam.

Pest, december 16-án 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyszer használt petít sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba...

Asbóth Sándor, észak-amerikai tábornok.

Országgyűlésünk mindenik fölrata ismételve fölszólt, a fejedelem szívéhez intézve kéréseit, külföldön száműzetésben élő honfitársaink érdekében, hogy az őket hazajóktól távol tartó kényszerűség megszűntével haza jöhessenek, munkásságukat s tehetségeiket a szerett hazának szentelni, vagy legalább az ismert drága földön találni sirjokat.

dült s pályát választott magának, testvérbátyját, Lajost akarta követni, ki már ekkor katona volt, de édesanyja kívánatára lemondott e szándékáról Tevékeny szelleme azonban szintoly gyakorlati pályára, a mérnökre ösztönözte őt s annak előtanulmányaira a selmezi, akkor nagy virágzásban levő bányász-akademiára ment, honnan két év múlva, már az országos főépítészeti hivatalnál nyervén alkalmazást, Budára költözött.

hadügyminiszteriumnak, Asbóth előbb Nagy-Becskerekre tette át lakását s hivatalát, de a békés megmaradhatás az egyre nagyobb lángot vető hadi mozgalmak miatt ott is lehetlenné válván, hivatalát egészen felosztatta s rokonérzelmű társaival együtt a magyar miniszterium rendelkezése alá adván magát, előbb a bánági harcokban vett részt; majd őrnaggyá neveztetvén ki a hadmérnöki karhoz, a forradalmi hadjárat végéig szolgálatban maradt s nagy tevékenységet fejtett ki. Az aprilisi hadjáratban Klapka oldalánál működött; s midőn a hadügyminiszterség ideiglenesen erre ruházottát át, őt Debreczenbe követe, hol a kormányzó által ezredesi ranggal a hadügyek előadóivá s a kormányzó hadsegédévé neveztetett ki.

ASBÓTH SÁNDOR.

Azok közt, kik a magyar név jó hírnevét legmesszebb földre vitték el, örömmel emlékezünk meg Asbóth Sándorról, ki Észak-Amerikában, a szabadság és tevékenység hazájában, tábornoki, és az argentinai köztársaságnál teljhatalmu miniszteri rangra emelkedett.

Tevékeny részt vevén a forradalomban, annak végével menekülni lön kénytelen. Három világrészben ette a számkivetés könyekkel szózott sanyaru kenyerét, s ezer küzdelem s nélkülözés árán szerezte meg azon elismerést és kitüntetéseket, melyekben most már a föld másik oldalán részestül. S ha most, ötvennégy éves korában visszatekint 17 év előtt elhagyott hazájára, önérettel tekinthet ama küzdelemre, melyeknek első forrása lángoló honszerelme vala s melyeknek gyümölcseit még valaha hazájának szentelhetni: egyetlen megmaradt vágya életének.

„Munkát keresni“ — ez volt a partra szálló jelszava. Eleinte rajzolású ügyessége tengette életét. Azután egy bányabirtokos yankee őt bányai megvizsgálásával bizta meg. Tanulmányai közben foglalkozott valaha bányászattal is, de az régen volt. Most nyolcz napot és éjet szentelt e tanulmányok föllevenítésére. Akkor hozzá kezdett föladatához s azt megbízója legnagyobb meglepődésére végre is hajtotta. Majd a miutáni vegytanra adta magát. Föltalálta az aczellöntés titkát s azzal üzletet kezdett. Jól is ment az egy ideig, de társa egy szép reggel megszökött a pénztárral s őt üres kézzel hagyta. Átalában nem volt hajlama az üzleti életre, mely, kivált Amerikában, sok fogással jár. A tudomány, s még inkább a tevékeny

alig bir megállani a kecske, rajta alig élődhetik a nem sok igényű bíró moha, s itt-ott alig tenger egy-egy fenyőfánál. Más oldalról is roppant hegyesektől vagyunk körülvéve, úgy hogy menekülés sehoval sem nyílik, — az 1848-i zalatnai polgárságnak ezt szomorúan kelle tapasztalnia. Némelyiket sürű fenyvesek és tölgyerdők borítják, másik csak csucsan bir lombkoronával, mely majd világos, majd sötét-zöld, majd kékbé játszik, némelyik egészen kopasz, öltönyét letépte az idő, emberi gondatlanság és villám. A százados fenyű helyett, merész, kopasz, a tájat nagyon emelő mészkősziklák borítják, gyönyörű vadregényes barlangokat rejtve; a nép mindegyiket egy-egy szép regével ékít föl. A kisebb hegy-kiugrásokon emelkedő sajátságos építészeti templomok csak emelik e képet. Néha havasi patakok általi kőhordásokon kell átvergődnünk. S ha egy hegyvonal kiugrásánál az uttal egyet kanyarodunk, ismét más tájképben gyönyörködhetünk.

Egy sziklahegy alatt vagyunk, mely perczenkint agyonzúzással fenyeget. Neve e mészkősziklának a nép ajkán *Traján koporsója*, s mert az asó és nedvesség veres és sárga csikkokkal tarkazza be, a nép azt mondja, hogy időnként megindul e nagy imperator vére, ki iránt újabb idő óta roppant tisztelettel viseltetik az erdélyi oláh nép; ez ismétlődni fog mindaddig, míg nemzete, dicőségére előbbi fénypontjára jut.

Jelenleg a nép csalhatatlanul hiszi, hogy e sziklatömeg alatt nyugszik a világhódító Traján. Repedéseiben és üregeiben a szél kőborlását nagy szelleme susogásának véli, s a munkások által ejtett karczólasokban titkos irást gyanít, melynek megfejtője — nagy szerepre van hivatva. — Szegény megboldogult imperátort már hány helyen temették el csak a kis Erdélyben! Zalatan pláne a kereszttyénség ezen üldözöttjét — egyébiránt határt jelölő — kereszt alatt pihentetik.

A kis Ompoly, ha megnő, nagy, heves erővel csap e sziklának, olykor átvágja a keskeny utat s a szirtbe üregeket váj, melyekbe megtörve hullámai, a vidéki babonás nép nagy félelmére sajátságos hangokat hallatnak. Balra kis erdő terület, a vidám csiprölő népeséggel, — a zalatnaiak a hajdani jobb, vigább életben, gyakran rándultak ki ide, vadászatok s mulatságokat rendezve. Apaffi fejedelem — az uralkodói gondokkal keveset törődő, de azért kellenél túl gáncsolt Apaffi — szintén gyakran vadászott ez erdőkben; akkor még fejszét nem ismertek ezek; rengeteg volt az egész hegyoldal s a vidék beláthatlan, melyben bölények is tengtek. Nehéz helyzetét elfelejtetni gyakran rándult zalatnai vadászakába, hol a fris hegyi levegőben, vidám társaságban cselegtek a kupa, ürültek a serlegek... inogtak a lábak, nehézek lettek a fők; — Apaffi ily állapotát környezete mindig fel tudta használni. Láttam egy okmányt, melyben a fejedelem meghagyja peczérének, hogy ez erdőségeket nagyszerű vadászaton rendezzen s egy lakombt készítsen, mely ha 17 pulturába kerül is, 6 azt sem bánja. Boldog idők — ocsó világ!

A hajdan rengeteg hegyoldal ma már nagyobb részt kopasz. Az Ompoly s egyes havasi patakok össze-vissza szakították. Hogy rajta mégis némi változatosság legyen, egyes helyeken be van növe oserjék, vad rózsabokrokkal, meg kőkényinnel; az egyhangusgot tarkázzák az azon zöld

lomb-kalanyák, melyeket az előregondoló gazda már nyárban készít, hogy tartós tél esetén legyen miből kiteleltetni juhait; és hogy valami idylli is vegyüljön e vadregényesbe, a hegyoldalokon pástorkunyhókat vehetünk ki, egy-egy sugár szikla aljában, — a szellő elhozza az igénytelen, szerény pástör fűzfafurulyájának mélabús hangjait, melyek fájdalommal volna szívünk mélyéig hat.

Ez azon tájkép, melyet rajzunk híven ábrázolni iparkodik. Nem messze e vidéktől, szorosan két hegyvonal közt egy kis dombra érünk. Balra egyszerű veres fakereszt áll. Szomorú jelentősége van a közelmúlt 1848 ból. Itt gyilkolták le 1848. okt. 24-ke hajnalán Zalatna lakóinak színt, virágát. Szemben e kereszttel, a mélyben az Ompoly mellett egy kert van, ott töltöttek százán és százán egy kínos éjszakát — hogy a halálra ébredjenek. Az ember képzelete gyöngy fölidézni eme szomorú napokat, melyben véresnél véresebb drámák játszottak le. Minő éjt tölthetett itt e nagy embertömeg: nők, gyermekek, aggok együtt, minden vagyonukat veszítve, midőn látták, hogy egyebök ninos, mint a mi rajtok van, házuk kipredáltott, lajvak lángok martalékául adattak! A nő elszakadt férjétől, gyermek szülőitől, — egyik erdőben bolyongott, a más itt nyomorgott, fűzött a nedves földön, a hideg, szeles éjen át... Az oláhok körben tüzet raktak a tanakodtak, hogy

Tövében *Tófalú* fekszik, szintén egy római — valószínűleg aranyosó telep helyén, melyre bozontos történetbuvárok ráfogták, hogy neve Tófalud s tótokkal telepítették volt be. — Balra sziklát a nép óriások falának mondja s róla azon rege él, hogy óriások akarták elzárni az Ompoly folyását, hogy hullámai közfúlasszák az Ompoly-völgy lakóit.

Egy utolsó kanyarulattal kibontakoztunk a elég tágas völgy közepét elfoglaló bokrok közül s kiértünk a vadregényes nyugoti havasokból, — előtünk terül el Erdély legnagyobb völgye: a Maros képezte gyönyörű völgy.

Az ut döcögőssége, melyet a szolgálóbiróság által reávetett sár sem volt képes pótolni, eszünkbe juttatja, hogy római uton vagyunk, — (a nép „Ördög útja“nak nevezi) — ugyanazon, melyen pár századdal előbb Hunyadi került Sárdon és Igenen keresztül Bilakra a török sereg háta, midőn aztán fényes győzelmet vett.

Lukács B.

Ompoly-völgyi tájkép (Erdélyben). — Keleti Gusztáv rajza.

mit csinálnak az emberekkel, kiknél sok kincset reméltek s kik midőn fegyvereket letették, az adott szó szentségéről fogalommal sem bíró, csak rabolni és gyilkolni vágyó néptömeg kezébe, egyszersmind önmagukat adták föl. Reggelre érve, a 7-800-nyi menekülő tömeg halomra gyilkoltattott. A föld már nem volt képes fölvenni az ártatlanul kiontott vért, az Ompoly fölvevé magába, órákig véresen folyt. Így lettek figyelmes Gyulaférvárot, tudták mindjárt, hogy valahol megszállás van. Annál is inkább, mert a zalatnai menekülő lakosok, nagyrészt kincstári hivatalnokok, vagy azzal összeköttetésben álló egyének, Gyulaférvára bebocsátást kértek, de a várparancsnok azt mondta, hogy nem fogadhatja be őket — egy feljuttatott nép dühének, szennvedélyének tevő ki.

Az Ompoly-völgy népét ma is a legnagyobb tünyságban s egyszerűségben találjuk, mely műveltségéről soha sem hallott, melynek igényei gyarló házi körön túl nem terjednek, mely mondhatni még vadtságban tenyészik, az idegent, ki közéje vetődik, mint túlvilági lényt megbámulja, de a mely, ha élte egyhangú menetéből kizavartatik, iszonyu... olyan, mint ama havasi patak, mely ha megdühül, vad erejével hegyeket szakít szét, sziklákat ragad le a hegyesücsokről, hogy azokat a völgyi lakók békés házaira zúdítsa, — maga után csak rombolást, pusztulást hagyva.

Melesden, a mészkemenczénél megállunk egy pohár borvizet borra.

A püspökségnek van itt korcsmája, szerte romok hevernek; 48 ban az oláhoktól szintén elpusztítottak.

Népe arról híres, hogy a legnagyobb tolvajok adja a vidéken.

Az utas, ki more patrio itatócebrét szekere kasához köti, csodának köszönheti, ha itt le nem vágják.

Innen már folyton tágul a völgy. Jobbra egy török süveg-alaku hegyesücs, balra egy fal-alaku szikla vonja magára figyelmünket. Az első a *Szent-Mihály kőve*, melyre a tatárdúlás után a gyulaférvári püspökség várat épített, — később a pálosok és jezsuiták klastroma lett — most az örökös szél dönti a czellákat a borzasztó mélybe, mint elavult, százalunk szemlélem meg nem férő valamiket.

Tövében *Tófalú* fekszik, szintén egy római — valószínűleg aranyosó telep helyén, melyre bozontos történetbuvárok ráfogták, hogy neve Tófalud s tótokkal telepítették volt be. — Balra sziklát a nép óriások falának mondja s róla azon rege él, hogy óriások akarták elzárni az Ompoly folyását, hogy hullámai közfúlasszák az Ompoly-völgy lakóit.

Egy utolsó kanyarulattal kibontakoztunk a elég tágas völgy közepét elfoglaló bokrok közül s kiértünk a vadregényes nyugoti havasokból, — előtünk terül el Erdély legnagyobb völgye: a Maros képezte gyönyörű völgy.

Az ut döcögőssége, melyet a szolgálóbiróság által reávetett sár sem volt képes pótolni, eszünkbe juttatja, hogy római uton vagyunk, — (a nép „Ördög útja“nak nevezi) — ugyanazon, melyen pár századdal előbb Hunyadi került Sárdon és Igenen keresztül Bilakra a török sereg háta, midőn aztán fényes győzelmet vett.

Lukács B.

Cseresnyés István.

(† 1866. diki okt. 10. kén.)

A „Vasárnapi Ujság“ változatos tartalmát nem csekély mértékben növelé a „sakk rovat“, melyet több év előtt kezdett meg s melyet azóta mindinkább gazdagítván, számos olvasójának gyönyörködtetésére oly módon ápol, hogy az bátran versenyezze el s tekintetben is a hasonlirányu külföldi lapokkal.

Noha a magyar föld számos kiváló sakktekniflyt nevelt, kik a berlini, párisi s londoni sakk tornákon ez irányban is becsületet szereztek hazánknak: még sem volt könnyű, az új rovat vezetésére oly egyént találni, ki a mellett, hogy legfinomabb kombinációiban ismeré s szellemes játék esélyeit, még ezenfölül azon irodalmi s tüzetenen nyelvbéli képzettséggel is bírjon, mely az első magyar sakkrovat szerkesztése körül föltétlenül szükségelteték.

Mint munkatársaiiban egyáltalán, úgy *Cseresnyés István* választásában is bevált e lap szerkesztőjének tapintata és szerencséje.

Az „Európa“ kávéház s később a „sakk kör“ füstgolyóinak gözköréből többszörösen hatott a nyilvánosságba egy név, melyet mindig egy-egy elnyert sakkdíj kapcsán emlegettek. Cseresnyés István, vagy, a mint családiaian nevezék, Cseres-

nyés Pista volt az, ki a legismertebb hősoke, a harczedett, sakkviselt férfiakat rendre megverte s valóságos eseményt gyantvedett. a mi bizony eleinte nagy ritkán történt meg, később azonban sohasem.

Míg ellenfeleinek játéka genialis ötletek által vált ki, Cseresnyésben a mély gondolat, a végtelenség vitt számítás, az átlátszó épen ezért veszélyes terv, a hadvezérei csoportosítás s a fegyelem döntött. Ha „drága köveket“, t. i. bástyát vagy plane királyt néz az áldozott egyes játékszámában, ellenese mindig meghökent s bátran elmondhatá félelmében: timeo danaos et dona ferentes.

Midőn az amerikai sakk üstökös, Murphy, tünt föl a láthatáron, ki u. n. vak játszmaí által éjté ámulatba a világot: Cseresnyés is próbára tevő roppant emlékező tehetségét, még pedig a legfényesebb sikerrel.

Eleinte egygyel tön kíséreltet. A táblának hátát fordítva, csendes szivarszó mellett, aránylag rövid időközökben diktálta lépéseit, miket egyik ismerője tett azon rege él, hogy óriások akarták elzárni az Ompoly folyását, hogy hullámai közfúlasszák az Ompoly-völgy lakóit.

Eleinte egygyel játszott vakon, majd ketőt, sőt több harmat, négyet is egyszerre, s rosszul disponálva, ha három közül ketőt nem nyert meg, míg a harminadik „remis“-ben, azaz úgy maradt, hogy a játszma egy oldalra sem dől el.

Ha valamely sakk-ismerősevel találkozott az utcán, elkezdtek „a levegőben“ játszani, mely alkalommal egy bástya vagy királyné „fört“ is adott; hogy ezen levegőbeli csatákban is győztes maradt barátunk, a mondotak után természetesen. Szabad óráit a „Kamionban“ szerető töltöni s ilyenkor, mert ott nem igen van levegő, a füstben — azaz könyv nélkül, a kék semmiben sakkozott egyik vagy másik barátjával, még pedig süsogva, „nehogy“, mint mosolyogva mondá, „a pinceszér sakkpénzt követeljen rajtok.“

Midőn a „V. U.“ sakkrovatának szerkesztését magára vállálá, elsőben is azon volt: magyaros terminológiát alkotni. „Sötét és világos koczkát“ használt „fekete és fehér mező“ helyett; a lovasból *huszár*, a király *király*, a pionból *gyalogos*, a toronyból *bástyát* csinált, s ez elnevezések jobban is találának s ezenfölül magyaros zamatauk. Cseresnyés egyáltalán művelt ember volt, s azon kevés ifjak közé tartozott, kiknek nyelve szűzen maradt meg a németes és francziás fordulatoktól, helyesebben fordultektól, melyekben oly nagy mesterek a két hazának azon negyven ezer költőnce, kik, mintha járda volna, csak koptatják a magyar nyelvet. Irálya szabatos, cikornyátlan s minden ízében magyar volt. Mint jobbra minden ifju, a költészet muzájába ő is beléseretény s az éj csendes óráiban nem egy költeménye született, melyeket azonban némi szegénykezéssel

rejtegetett fiókjában; pedig, saját meggyőződésből mondhatom, sokkal fölötte álltak azon léha rímelenek erőszakolt világfájdalomnak s idétlen embergyűlöletnek, melylyel a magyar lant dologtalan pöngetői árasztják el az ártatlan divatlapokat. Cseresnyés a „V. U.“-nak nemcsak sakkrovatát, hanem „tárházát“ is kezelé, melynek apróságai nemcsak érett ítéletet, hanem helylyel-közzel, a mennyire ezt a rovat színezete megengedé, egész-

sejében elsajátította ugyan atyjától, ki szintén erős sakkista volt: de teljesen csak Molnár sakkveteránnal való ismeretége által nyerte kiképzését. fölhazsnálván ennek gazdag tapasztalatait s tanulmányozván a sakk irodalmát.

Később Pestre jött és itt vált rövid időn a magyar sakkokozó diszjévé.

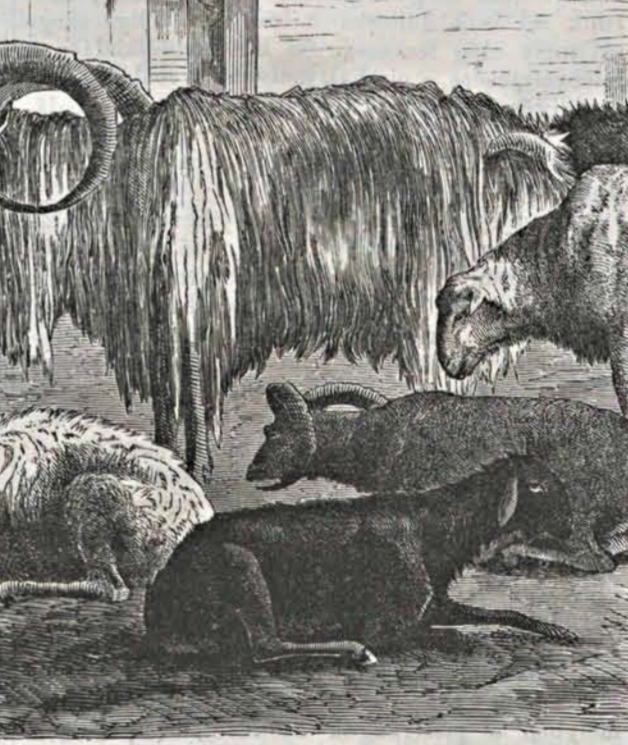
Mint valaki megjegyze: a sakk, tudomány-játék a játéknak meg tudomány. Ebben van valami. De jelentősége van e nemes játéknak mint szellemi tornászatk, mely, hogy egy mondjam, pihentetőleg foglalkoztatja elménket. Cseresnyés kétségtelemül matadorrá fejlődött volna e téren, ha ebben halála meg nem akadályozza.

Amugy is gyöngéd testalkatu lévén, a mult nyáron köhéscséli kezdett s kénytelen volt Pestről, enyhébb éghajlat alá menekülni. A sakk-körből e szavakkal távozott: „Engem ez a kör többé sohasem lát!“

Fájdalom! balsejtelle valósult. Egy ideig irt Pestre leveleket, melyek aztán gyerebben jöttek, míg végre egészen kimaradtak. E lap szerkesztőjénél voltam épen, midőn a gyászlevél megérkezék. Öcsöse írta azt, ki bástyát valamely ígérétének be nem válthatása miatt megentetted. „mert“, ugymond — „Pista tegnap viradóra meghalt.“

Szegény Pista! Szerénységében soha meg nem álmotdalt volna, hogy arcképed a „V. U.“-ban megjelenjék s csak is a halálnak kellett jönni, hogy ez érdemlett kitüntetés ellen ne tiltakozhassál. A rajz sikerült s szelid vonásaidat híven tükrözi vissza azon lap, melynek annyi éven át oly hü, értelmes és megbízható munkatársára valál.

E képpel és e néhány igénytelen sorral áldozunk emlékednek, melyet híven fogunk megörzeni szívünkben. *Forgó János.*

Kecskék és juhok a pesti állatkertben. — Greguss J. rajza.

(pedig az ily problémák megfejtése a gyakorlott sakkokozónak is csak napok, sőt hetek mulva sikerül), sőt legtöbbet csupán egyszeri odpillantásra; s olyanok is bőven fordultak elő, melyeknek kirakása alkalmával meg sem várta az utolsó sakkalak fölállítását, s kimondta a *mat*-ot.

Cseresnyés István született 1837-ben. Szülei: Cseresnyés István, csongrádmezei levéltárnok s Párk Mária. Atyja a mult évben halt meg, anyja él. Cseresnyés a sakkjátékot már kora gyermek-

sejében elsajátította ugyan atyjától, ki szintén erős sakkista volt: de teljesen csak Molnár sakkveteránnal való ismeretége által nyerte kiképzését. fölhazsnálván ennek gazdag tapasztalatait s tanulmányozván a sakk irodalmát.

Később Pestre jött és itt vált rövid időn a magyar sakkokozó diszjévé.

Mint valaki megjegyze: a sakk, tudomány-játék a játéknak meg tudomány. Ebben van valami. De jelentősége van e nemes játéknak mint szellemi tornászatk, mely, hogy egy mondjam, pihentetőleg foglalkoztatja elménket. Cseresnyés kétségtelemül matadorrá fejlődött volna e téren, ha ebben halála meg nem akadályozza.

Amugy is gyöngéd testalkatu lévén, a mult nyáron köhéscséli kezdett s kénytelen volt Pestről, enyhébb éghajlat alá menekülni. A sakk-körből e szavakkal távozott: „Engem ez a kör többé sohasem lát!“

Fájdalom! balsejtelle valósult. Egy ideig irt Pestre leveleket, melyek aztán gyerebben jöttek, míg végre egészen kimaradtak. E lap szerkesztőjénél voltam épen, midőn a gyászlevél megérkezék. Öcsöse írta azt, ki bástyát valamely ígérétének be nem válthatása miatt megentetted. „mert“, ugymond — „Pista tegnap viradóra meghalt.“

Szegény Pista! Szerénységében soha meg nem álmotdalt volna, hogy arcképed a „V. U.“-ban megjelenjék s csak is a halálnak kellett jönni, hogy ez érdemlett kitüntetés ellen ne tiltakozhassál. A rajz sikerült s szelid vonásaidat híven tükrözi vissza azon lap, melynek annyi éven át oly hü, értelmes és megbízható munkatársára valál.

E képpel és e néhány igénytelen sorral áldozunk emlékednek, melyet híven fogunk megörzeni szívünkben. *Forgó János.*

Kecskék és juhok

a pesti állatkertben.

Állatkertünkben a juh-és kecskeakol is egyike a figyelemreméltóbb helyiségeknek. Nemcsak mivel egyszerűsége, eredetisége által tetszetőssé válik, hanem mivel oly érdekes fajok vannak ott képviselve, hogy azokat látva, a gazda könnyen kedvet kap újabb fajok behozatalára, s azok közül egy vagy más fajnak nagyban tenyésztesére, mi nemcsak az illetőre nézve válhat hasznos hajtóvá, hanem nemzetgazdasági szempontból tekintve is fontosággal bír.

Csakugyan ily czél elérése lebegett az igazgatóság szeme előtt, midőn oda törekedtek, hogy lehető sok s érdekes, oly kecske-és juh fajokat állítsanak ki közszemlére, melyek közül többekkel lehetne honosítási kísérleteket tenni.

Itt csak is az érdekesebbek ismertetésére szorítkozunk. Szóljunk először is a kecskékről. Ezek között leginkább magára vonja figyelmünket a *törzökkecske* (*Hircus aegagrus*, *Bezoar-Ziege*), mivel sok jeles természetbuvár nézete szerint ettől származik a házi kecske. Ez épen nem valószínűtlen, mert a törzökkecske nemcsak, hogy nagyon sokat hasonlít a házihoz, hanem a két faj keresztezése által oly fajta áll elő, mely magában egyesíti mindkettőnek tulajdonságait.

A törzökkecske jóval nagyobb a házi kecs-

HIRDETÉSEK.

A katalógus az itt látható és hivatalosan leírt védjegyekkel van ellátva.

Kitűnése jutalom- emlékpénzzel a párisi világkiállításban 1855-ik évről.

Központi szállítási rakhely a „gölyához“ czimzett gyógyszer-tár Bécsben.

ÓVAS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adatk el, melyek saját utasítványaimmal szorú azonosságok és saját neven aldirásával vannak hamisítva, s így kullakura nézve gyártmányaimmal könnyen összetéveszthetők...

Ára egy pebeséttel eredeti katalógusnak 1 ft. 25 kr. — Használati utasítás minden nyelven. E porok, rendkívül s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el...

A főraktár létezik:

PESTEN TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál, király-utca 7-ik szám alatt. UHL JÓZSEF ur kereskedésében, gránátos-utczában.

a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsírolaj is. Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a.

Az üvegek el vannak látva védmárkával és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkpákkal elírt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsír-faj a Dorsch-halnak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott...

1597 (21-50)

MOLL A., gyógyszerész Bécsben, „zum Storch“, Tuchlauben.

Kalapgyári-raktár

SKRIVÁN FERENCZ

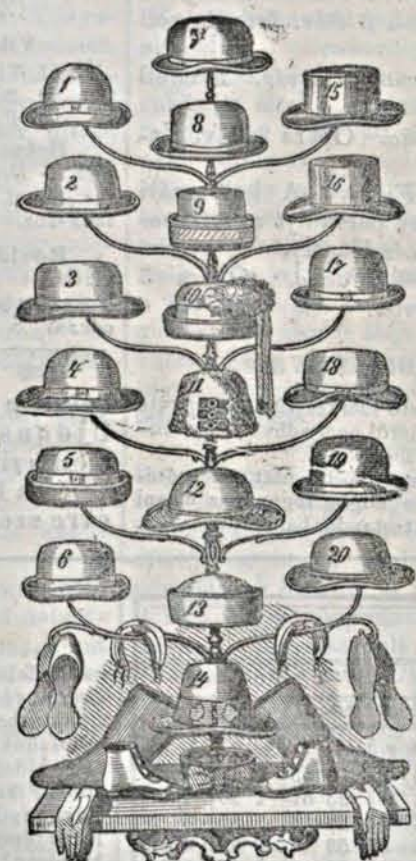
1906 (1-2)

PESTEN,

váci- és szibarus-utca szögletén, az „Ypsilanti“ mellett.

Nagy választékú raktár, mindennemű selyem- és nemezkalapokból, urak, urhölgyek és gyermekkalapok számára, saját és külföldi gyártmányok kelme-vadász-kalapok, bazi és vadászplákok, kuesmak, nyakkendők, ingallérok, Glacée- és téli-késztyűk, uti-nemez-topánkák, ugyancsak nemez-czipők bortalpallal, egészség-ségi harsnyak és papucsek és nemez-talpak.

Az összes formák az alanti számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeléseknél a mellette álló számok pontos kitétele mellett, még a kalapok árát, színét és a fejnagyságát megjegyezni kérjük.

- 1. szám legújabb forma, egész kemény, fekete vagy szürke színben 3 ft 50 kr. 4-5 ftig.
2. „ széles karimával, egészen lágy, fekete vagy szürke színű 4-5 ftig.
3. „ kemény, fekete vagy szürke színben 3-5 ftig.
4. „ egész kemény vagy szürke színben 3-5 ftig.
5. „ félkemény vagy szürke színben selemmel beleve 3, 4-4 ft 50 kr., 5 ft 50 kr.-5 ftig.
6. „ félkemény vagy egész lágy, fekete és szürke színben 4-5 ftig.
7. „ félkemény vagy egész lágy 2 ft 50 kr. egész 4 ft. 50 krig.
8. „ félkemény v. egész lágy 3-5 ftig.
9. „ Inaskalppal fekete, kemény 4, 5, 6 ft.
10. „ Kocsiskalap csak feketén és kemény 3-6 ftig.

Nagybani és darabonkinti eladás.

ROB-LAFECTEUR

Francia-, Osztrák-, Oroszország- és Belgiumban egy edül elismert tulajdonságairól kellő felvilágosítást nyújt a minden könyv-árusnál és ügynököknél kapható ily czimű röpirat: „Brochure über die vegetabilische Heilmethode des Dr. Boyveau-Laffeteur.“

A szarozaggyökérből készült hashajó szörpöt (Syrup Sassa-parilla) stb. messze föl-mulja, s egyszerű-mind helyettesíti a hamajolajat (Leberthran), az antiscorbucicus szörpöt, valamint a hamiblagot is (Jod-Kalium).

E vértisztító növényi szörp csak akkor valódi, ha ezen aláírás van ellátva: „Girandea de St. Gervais.“ Alaposa és rövid idő alatt minden egyéb merkurialis anyagok használata nélkül, gyógyít újabb és elővált ragályos nyavalyákat.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában 7. sz. BUDÁN: Bakats L. V. udvari gyógyszerésztől. TEMESVÁROTT: Pecher J. E. A központi raktár létezik Párisban, dr. Girandea de St. Gervais-nél, rue Richer, Nro 12. — Hamisítások ellen óvást tetetik. Minden előforduló esetben a szalag elkérendő, melylyel a dugasz borítva van, és melyen az aláírás: Girandea St. Gervais találatik. 1879 (2-12)

Titkos 1886 (3-12)

betegségeket

még makacs és tüdői bajokat is úgy kördölni, mint magán gyakorlat foly-tán több ezer betegen legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül hogy a beteg hivatalosan vagy életmódjában gatlattaték, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtt 7-9 ig, délután 1-4 óráig. Díjazott levelekre azonnal válaszolnak, s kívánatra a gyógyszer-ek is megküldetnek.

Ajánlkozás.

Egy, a gazdasági téren bő tapasztalással bíró családosi egyén, ki már ezelőtt előkelő uraságoknál mint gazdasági több évig működött, ohat e minőségben alkalmaztatni. Bővebben Szapárfalu 29. sz. Posta: Egy-zernek. — M. Pal. 1908 (1-3)

Szülőknél igen fontos!

A gyermekeket a görvéltyől megmen-tendő, ajánlom az általam felfeltát

„Gilisza-csokoládé“

minden 3 hónapban rendszeren beadatni, akár gyanítani gilisztát, akár nem, és miért? azt a feliratokon és a könyvecskében, — mely több mint 59 bizonyítványt foglal — lát-hatni. — Ára egy darabnak 20 kr., nálam helyben 6 darab 1 ft. — A megrendelések azonnal a birodalom minden részébe a leg-biztosabban posta-utánvételrel teljesítet-nek alulról által.

Kapható Pesten, Török József gyógy-szerész és Thalmaier és tarsa uraknál, még a könyvecskében jegyzett bizom-nyosaimnál. Krüzer Ágoston s. k. 1871 (5-12) gyógyszerész Tokajban.

Fogfájás ellen,

mely a fájdalomt azon pillanatban csillapítja, „foggyapotot“

ajánl Török József gyógyszerész Pesten: király-utca 7. sz. a. — Egy hüvely ára 30 és 50 kr. — Kapható még Szegeden: Aigner; Szolnok: Sefcsik; Eperjes: Ma-kovitzky; Eszék: Deszthy; Temesvár: Pecher; Nyitregyháza: Matheides; Mis-kolcz: Bósörmenyi; Debreczen: Borsos gyógyszerész uraknál. 1893 (2-20)

RÖCK ISTVÁN GÉPGYÁRA

Pesten,

Ferenczváros soroksári ut 20. sz. a.

A bekövetkezett téli időnyre ajánlom elősmert jelességű mindennemű s nagyságu szecs-kavágóimat ember- vagy loérre, kukoriczamorzsolókat, répavágó és zúzó-gépeket, valamint más egyéb gazdasági gépeket, leszállított áron.

Együttal bátorodom a t. cz. gazdaközönség figyelmébe ajánlani kitünő jóságú 2, 4, 6 ló erejű hajtógépekhez szerkesztett örlőmalmaidat, ugyszinte gőzmozdony által hajtható ket-tős malmok, egyszerű, vagy finom lisztörlési gépezettel; továbbá minden nagyságu, akár szállítható (Locomobile), akár fekvő gőzgépeket, a legújabb és legezlszerűbb szerkezet szerint, gőzkazánokat, s azoknak törvényes felszerelési részekkel különböző nagyságban; s kész vagyok e nemben bármily nagyságu gőzmalomok berendezését elvállalni, valamint mal-mokban, gőzgép és cséplőgépekben szükségelt javításokat jutányos áron teljesíteni.

1908 (2-6)

RÖCK ISTVÁN m. k.

Karácsonyi és ujévi ajándokul.

MOLNÁR JÁNOS

dísz- és norimbergi áru-kereskedése

Pesten, váci-utczában a „nagy Kristóf“ áttellenében,

ajánlja

dús választékú legújabb dísz- és norimbergi áruit legjutányosb áron. 1899 (2-3)

Igen czélszerűt

Borászati naptár

jelen meg Gyürky Antaltól 1867-re. Kapható Poldini E de nyomdájában Pesten és a könyvkereskedések-ben 36 kr. 1896 (2-2)

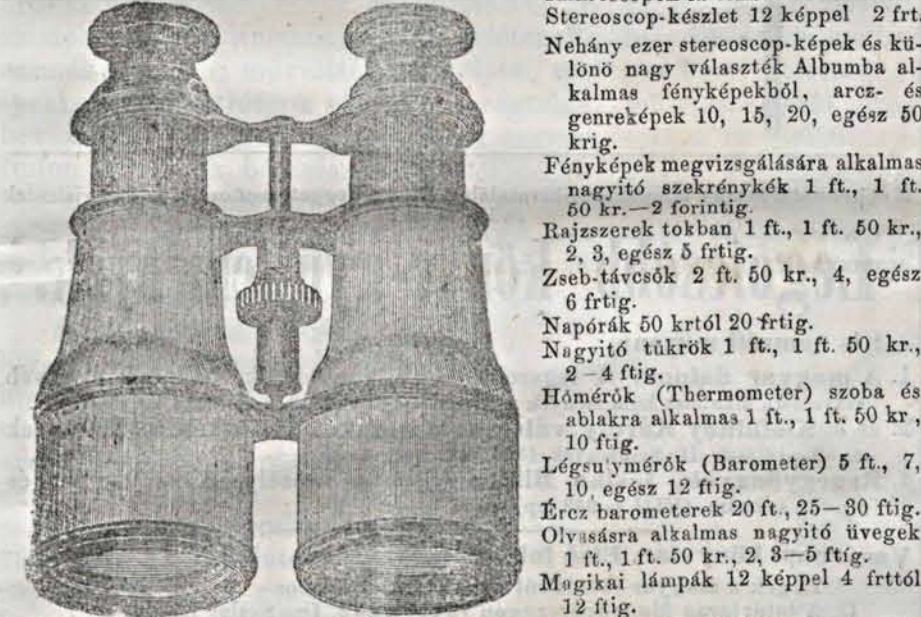
Karácsoni és ujévi ajándokul.

CALDERONI ÉS TÁRSA

látserész a váci-utczában Pesten,

ajánlják jól rendezett optikai raktárukat finom szemüvegekkel, orrszoptékok (Roosocos) és lorgnettek, aczél, szaru, teknőbeka, arany és ezüst foglaltványal 1 ft., 1 ft. 50 kr., 2, 3, egész 20 ftig.

Legújabb üveg orrszoptékok és szemüvegek ezüst rudakkal 3 ft. 2, 3, egész 20 ftig. arany rudakkal 5 ft. 2, 3, egész 20 ftig.

Színhazi látesők legnagyobb választékban, bőr, elefántcsont, teknő-beka és email foglaltványal 6, 8, egész 12 üveggel, 5 ft., 6, 8, 10, 12 egész 40 ftig.

Metronomok, luppék, iránytűk, és különféle hasznos és tanulságos czikkek. 1907 (1-3)

Használt lát- és távsók esérében elfogadtatnak. Irásbeli megbízások a legpontosabban teljesítetnek.

Os. k. osztrák szabad. első amerikai és angolországi szabadalmazott ANATHERINSZAJVIZ POPP J. G.

gyakorló fogorvostól. Bécsben, Stadt, Bognergasse 2. szám. Ára egy üvegnek 1 ft. 40 kr Pakolásért 20 kr.

Ezen jeles készítmény 15 évi fennállása óta még Európán tul is terjedést és hirt szerzett magának. Ennek használata különösen jónak bizonyult mindennemű fogfájás ellen, száj gyenge részeinek minden betegségei ellen, a fogak mozgása, könnyen vérző beteges ivny, odvasság és scorbut ellen. Feloldja a nyálát, mi által a fogakoni kőképzés el lesz távolítva, üdítőleg és az izletre javítólag hat a szájban, és elhárítja a száj kellemetlen szagát, mely mesterséges vagy odvas fogak, étel vagy dohányzás által származik. Miután ezen szájviz a fogakra és szájrészekre semmi tekintetben elyngőitőleg vagy marólag nem hat, a szájnak mint tisztító szer a legkitünőbb szolgálatokat teszi, s annak minden részeit tökéletes egészségben és eségben egész a késő korig megtartja. — Bizonyítványokban nagytekinteti orvosi egyéniségek részéről annak ártalmatlansága és jelessége elismertetik, és használata számos jóhírű orvosok általrendeltetik is.

Fogon az Anatherinszajviz, ára 2 ft. 10 kr.

Kaphatók Pesten: TÖRÖK J. gyógyszerész úrnál, király-utca 8. sz. Vértessy Sándor állatszerész úrnál, Unschnid Ede úrnál váci-utczában, Molnár János úrnál, Lueff M. állatszerész úrnál, Thalmaier A. és tarsa, Hoffmann K., Baltický Sándor uraknál. Budán: Grünberg údv. gyógyszerész úrnál, és Ráth gyógyszerész úrnál, Tábán, külvárosban. 1890 (1-18)

Igérvények

- 1 hitel-jegyre, huzás 1867. évi január 2-án 3 ft. 50 kr. és 50 kr. bélyeg-díj, főnyeremény 1/2 millió.
1 1860-ki 500 frtos jegyre, huzás 1867. évi február 1-én 7 ft. 50 krval, főnyeremény 1/2 millió felül.
1 1860-ki 100 frtos jegyre, 3 ft., mindhárom összesen csak 13 ft. 50 kr.

Társasjátékok

4 ft. negyedévenként 20 darab valamennyi ausztriai sorsjegyre egy badeni 35 frtos jegy hozzáadásával. 25 részletfizetésre. A befizetés nem fogelvezni, minthogy a társasjáték bevégeztével a sorsjegyek eladatk, és az egész eladási üzlet a 20 részvevő között felosztatik.

PÉNZ

1895 (4-4)

adatik alulirt pénzváltó-üzletében mindenféle sorsjegyre és állampapírokra oly módon, hogy a visszafizetés akár egyszerre, akár havi vagy ötványedi részletekben történhetik. Részletfizetéseknél a teljes napi árfolyam adatik. Beváltása a lejárt szelvények és kihuzott kötelezvényeknek.

KÁROLY JÓZSEF

váltóüzlete Pesten, harminezad-utca 3. szám alatt.

SÁRKÁNY J. S.

diszmű és norimbergi áruk tára

váci- és Deák Ferencz-utca szögletén

ajánlja 1900 (2-3)

karácsonyi és ujévi ajándokul

legújabb belföldi francia és angol czikkeit a legnagyobb választékban és rendkívül olcsó áron.

Bronz-, bőr- és fadiszmüvek, és öntött vasnemük, legújabb ékszerék, bali legyezők 1 ft. 50 krtól 50 forintig. Fényképalbumok 50 krtól 30 ftig, 25, 50, 100 és 200 képre. Akadémiai albumok három kiadásban, ezelőtt 90, 27, 17 frt, most: 65, 20, és 12 frt.

Megrendelések a vidékre pontosan eszközöltetnek.

Van szerencsém t. cz. veövömet tisztelttel értesíteni, hogy számos évek óta fenállott czipész-üzletemet eladtam, és most egy teljesen berendezett

új czipész-üzletet

nyitottam, melyben minden munkák a legújabb és a divatos minták szerint, a legjobb kelmékből készitettek.

Bátorodom tehát minden előbbeni t. cz. veövömet ezenel tisztelttel felkérni, miként unjon nyitott czipész-üzletemet becses megrendeléseikkel megtisztelni sziveskedjenek, hol én azon bizalmat, melylyel üzletem fennállása óta szerencséttem, új üzletemben is megszilárdítani iparkodni fogok.

Magamat becses hajlamta tisztelttel ajánlvá, alázatos szolgálja PRÓBÁLD F. K. PESTEN. kigyó utca 1. sz., a „Prófétához“ czimzett vászonkereskedés melletti boltban. 1905 (1-4)

LECHNER JÓZSEF
legnagyobb választéku
ÓRARAKTÁRA,
Váci-utca 5. sz. „Nádor vendéglő“ mellett
PESTEN.

1898 (2-3)

VUKOVICS ÉS SZÁSZY.

VUKOVICS ÉS SZÁSZY

ujonnan nyitott 1901 (2-3)

rumburgi vászonraktára

„A VIRÁGKOSÁRHOZ“

PESTEN,a Váci-utczában, a nemzeti szálloda épületében,
ajánlja**dúsan berendezett árutárát**
és pedig

54 rófos rumburgi vásznat 22 frttól 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30—140 frtig.
30 rófos 1/4 széles fehér fonalvásznat 10 frttól 11, 12, 13, 14, 15—20 frtig.
30 „ 3/4 „ „ „ 12 „ 13, 14, 15, 16—25 frtig.
38 „ 1/4 „ kresz „ 14 „ 15, 16, 17, 18—30 frtig.
38 „ 3/4 „ „ „ 16 „ 17, 18, 19, 20—35 frtig.
ugy hollandi, irlandi és 1/4 széles varrás nélküli lepedővásznat.

Terítkeket 6, 12, 18—24 szemlyre pique zsinórozott és színes bar-
chetot, ágy- és bútor-csinvatot, fehér és színes perkaít, törülköző- és
szekendőket, ágy- és asztalterítőket egy minden e szakmához tartozó
cikkekkel ezenkívül különösen jól varrott
színes ingeket . . . 1 ft. 80 krtól 2—2 ft. 50 krig.
fehér calico-ingeket . . . 1 ft. 80 krtól 2, 2 ft. 50 kr.—3 frtig.
nadrágokat . . . 1 ft. 60 krtól 1 ft. 80 kr., 2—2 ft. 50 krig.
A legolcsóbb szabott árak biztosítása mellett.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

A „Virágkosárhoz.“

Dr. Lengyel Frigyes

NYIRFA-BALZSAMA.

Már a növényi nedv magában,
a fűszerek befuratt, emberem-
szépitőeser ismeretes, hogyha pe-
szabály szerint vegytanilag bal-
nem csodálatraméltó eredményt
este az arcot vagy más bőrr-
reggel észrevétlenül a bőrkorpa
fehérre, gyöngédre és légygyá

mely a nyirfából kiömlik, hogyha
lékezet óta mint a legkitűnőbb
dig ezen nedv a feltaláló rend-
számú alakítottak, — akkor csak-
eszközöl. Bekövetkez az például
helyeket — már a reákövetkező
lehámlik s az által a bőr csillámó
képződik.

Ezen balzsam simítja az arczban támadt redőket s himlőhelyeket, annak ifjas
arczszínt, a bőrt fehérséget, frisséget s gyöngédséget kölcsönöz, s a legrövidebb idő
alatt eltávolítja a szeplőket, májfoltokat, anyajegyeket, az orr verességet, bőrráktát s a
bőr minden más szennyjét.

1 üveg ára használati utasítással együtt 1 ft. 50 kr., postán küldve minden darab
csomagolásért 20 kr. s minden további darabért 5 kr. számítatik. — Raktár Pesten,
Török József gyógyszerész urnál király-utca 7. sz. a.

Főszékhelyi raktár: Henn testvérek vegyészeti termények gyárában Dobruzsich-
ban Prága mellett. 1873 (3-6)

A legújabb, legszebb és legolcsóbb
karácsonyi és ujévi ajándék-
CZIKKEK

találhatók az ujonnan nyitott

GUGGENBERGER GYULA

diszmu-csarnokában

PESTEN,

Dorotya-utca 5-ik szám.

1904 (2-3)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

KERTÉSZ ÉS EISERT

(ezelőtt KERTÉSZ TÓDOR)

Pesten, Dorotya-utca 2. sz., banképület,
a „magyar király“ szálloda átellenében,
ajánljákkarácsonyi és uj-évi ajándékokhoz
felette alkalmas ujdonságokbani dús választéku-
kat, u. m.:

diszmu-czikkeket bronceból, fából, porcellán,
elefántcsont, teknősbékahej, alabastrom, öntött
vas, ércz, márvány, agyag, tajték, s a t., az
öltözék és mindennapi kellék-czikkeit, utazó,
kocsizó és vadászszereket, látszerészai és
ékszerczikkeket, s a legkülönbébb játé-
szereket.

Raktárunknak tökéletes, 6 ívre terjedő czikk-
sorozata kívánatra ingyen kézbesítetik vagy
beküldetik.Írásbeli rendelések gyorsan teljesítettek, a
később bekövetkező elfoglaltság tekintetéből
azonban azoknak mielőbbi beküldése kéretik.A legolcsóbbra szabott ár minden egyes czikken
látható. 1902 (2-3)Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelentek
és kaphatók:**Legolcsóbb könyv-gyűjtemények.**

Kis nemzeti muzeum:

1. A magyar dalnok. A legszebb dalok, románcok, balladák s egyéb
szavakra alkalmas költemények gyűjteménye. (VIII, 376 l.) füzve 50 kr.
2. és 3. Kistaludy Károly válogatott munkái két kötetben. I. Versek
és elbeszélések. II. Színművek. (318; 382 lap) füzve 1 ft.
4. Regegyöngyök. Jósika Miklós legszebb beszédei a magyar nép és
ifjuság számára. (VIII és 342 lap) füzve 50 kr.

Vasárnapi könyvtár. Első folyam (képekkel).

- I. Regék a magyar elődökből. Irta Kistaludy Sándor.
- II. A tatárjárás Magyarországon 1241—1242. Irta Szalay László.
- III. Hunyady Mátyás király. Irta b. Jósika Miklós.
- IV. A természetből. Közli Dr. Hegedűs.
- V.—VI. Boldogháza.
- VII. Utazások az északi sarkvidékeken. Közli Fényes Elek.
- VIII. Vig elbeszélések. Irta Kistaludy Károly.
- IX. A legvitézesebb huszár. Irta Jókai Mór.
- X. Ujabb magyar költők. Összeszedte Boross Mihály.

Ára a tíz kötetnek 2 forint.

Vasárnapi könyvtár második folyam (képekkel).

- I. II. Mesék francia után Lovászról. Ujra szerkeszté Czuczor Gergely.
- III. Gr. Benyovszky Móricz élete és viszontagságai. Irta Gaal.
- IV. A világ csudái. Összeállította Szegő Mór.
- V. VI. VII. Andras a szolgaleány.
- VIII. Rontó Pál élete és viszontagságai. Irta Gaal.
- IX. Regék a magyar elődökből. Irta Kistaludy Sándor.
- X. Szigetvár ostroma. Irta Fényes Elek.

Ára a tíz kötetnek 2 forint.

Vasárnapi könyvtár harmadik folyam (képekkel).

- I. Regék. Irta Jókai Mór.
- II. III. IV. Robinson Crusoe élete és kalandjai, angol után átdolgozva.
- V. Pál és Virginia, francziából.
- VI. VII. A vékföldi felkész, elbeszélés angolból.
- VIII. Attila Isten ostroma. Irta Pálffy Albert.
- IX. Elbeszélések. Irta Jósika Miklós.
- X. Peru fölfedezése és elfoglalása. Irta Gaal.

Ára a tíz kötetnek 2 forint.

Magyar ember könyvtára. Pákh Albert, a „Vasárnapi Ujság“ szerkesz-
tője felügyelete alatt. 4 kötet, 100 iv (8-rét) füzve 2 ft.

Egyike azon irodalmi vállalatoknak, melyekre igaz önérzettel véli fölhihatni a
kiadó figyelmet. A „Vasárnapi Ujság“ népszerű szerkesztőjének a czimlapon olvasható
elismert jóhangzása neve kezeséggé a tartalomra, melyen azon tiszteltetreméltó haszná-
komoly irány húzódik végig, mely a „Vasárnapi Ujság“ legelterjedtebb népszerű
magyar lappá tette.

Minden a kiadó-hivatalnál legalább 2 ft. értékig történt megrendelés
bérmentve küldetik meg. 1706 (5-6)

31-ik szám.

Tizenharmadik évfolyam.

Pest, december 23-án 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. —
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.Hirdetési díjak. a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábotott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba;
háromszori vagy többszori ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre névre kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Hamburg és Altonában: Haasenstejn és Vogler. — M. Frankfurtban:
Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Horváth Cyrill.

Bármily kedvezőtlen is korunk anyagi-
iránya a bölcsészetre, a történelemnek egyik
megdönthetetlen ténye marad az, hogy az
emberiséget eszmék vezérlik, melyek az
örökké-valóra irányulnak, gondolatok és ér-
zelmek, melyek túlmennék a földi ittlétlen.
Ez eszmék az emberi műveltség gondolatai, me-
lyekben földi ittlétünk viszonya a végtelen-
hez oldatik meg. A bölcsészet ez eszmék
tudománya. Kik bölcsészeti szemléletükük-
ben a világtól mintegy elvonulva, az igaz,
szép és jó örök törvényeit vizsgálják, esz-
méket hoznak elő, melyek az emberi lét
kalauzaivá válnak.

A bölcsészetnek egyik leg-
hívebb s legavatottabb műve-
lője hazánkban Horváth Cyrill
tanár és akadémiai tag, kinek
arcképével már régóta tarto-
zunk olvasóinknak.

Szüllőhelye Kecskemét, hol
1804. okt. 17-kén látott először
napvilágot. Kora gyermekségé-
ben gondos nevelésben részesít-
ték szülei és örömmel látták,
hogy gyermekük ismeretekben
és vallásos érzületben napról
napra gyarapodott. Nemsokára
a német, majd a tót nyelv meg-
tanulása végett Budán és Privi-
gyén folytatta iskoláit, melyek
bevégezte után a piarista-rende-
be lépett. Az érdemes kegyes ta-
nító-rend a trencsényi, váci, nyit-
rai és szt.-györgyi tanodákban
képezte ki az ifju Horváth
Cyrillt, ki nemsokára fényes ta-
nubizonyosságát adta széleskörű
tanulmányainak a pesti egyetem-
nél kiállott bölcsészeti szigorla-
tokon. Kitűnő vizsgálati foly-
tán az egyetem bölcsészeti kara
tudori oklevéllel tisztelte meg.

Az ifju tudor fölszenteltet-
tén, előbb Vácra, majd Szegedre
küldetett a bölcsészeti tudományok előadá-
sára. Tizennégy évig pontosan és gond-
dal láta el tanszékét, az addig divó ósdi mód-
szer helyett újat, s miről eddig álmodni sem
mertek, önálló nézeteket hozott be előadá-
saiba. A fáradhatlan tanár rendkívüli iskolai
elfoglaltsága mellett is vett magának időt,
az irodalom terén fellépni.

Munkásságát a szépirodalom és bölcsé-
szet közt osztotta meg.

Minden színszerűségét távol álló drá-
máiban teljesen irodalmi szempontból indult
ki. Gondos és tiszta irálylyal, francia styl-
ben irt színműveiben inkább a kültechnika
gondos kimértsége, mintsem a belalkotás
művészete által tűnt ki. Több gondot fordít-
ott a mesealkotásra, mint a kellő drámai
jellem kidomborítására, a tanszerű, elmél-
kedő dictióra, mint a személyek fejlődő
lelki állapotának, kitörő szenvedélyének
közvetlen drámai nyilatkozataira. Első szín-

gyar romantika érzik. Tyrus sikere több
színmű irására indította szerzőjét. Így kö-
vették az „Eredeti Játékszínen“, 1834.
megjelent Tyrust, a hasonszabásu „Kuthen,
a kún király“ és „Jolánia“ öt felvonásos
szomorujátékok. Ez utóbbi „Buda“ czimű
szekönyvben látott 1839-ben napvilágot,
„Kuthen“ „Horváth Cyrill színművei“ fo-
lyamában, mely az első kötetnél többet nem
is adott a közönségnek. Egyébként csaka-
mar felhagyott a szépirodalom művelésével,
az „Alföldi Színműtár“ (1850) utolsó drá-
mai művét hozta: „Veléltársak“ czimű
vigjátékában.

Bucst mondott csakhamar
a szépirodalomnak, megtartva
gondos irályának folyékony-
ságát, érthetőségét, mely bölcsé-
szeti dolgozatain is előmlik.

Midőn az akadémia 1834-ben
levelező, 1836-ban bölcsészeti
osztályában rendes tagnak vá-
lasztotta, akkor már a külföld
hatása alatt új életre ébredt böl-
csészettünk némi virágzásnak in-
dult. Schelling rendületlen tanit-
ványa Nyiri István, Mócsi Mihály
a természetbölcsész, Hermes
hive: Fehér György és Vecsei
József, a Krugista Hetényi János
és Szontagh G. az egyezményes
philosophia harcsozai törhetlen
buzgalommal működtek egymás
mellett, míg az Athenaeum ha-
sábain a Hegel és Krug ellen-
kező iskolái élénk tollvitába ele-
gyedtek. Bármily elevennek mu-
tatkozott philosophiai irodal-
munk mozgalma, fölülte kevés
az, mit e némbeli irodalmunk
eredetét volt képes felmutatni.
Annál meglepőbb tünemény volt
bölcsészeti irodalmunkban Hor-
váth Cyrill, ki „concretismus“ szó-
val legjobban jelzett „összerű-“

HORVÁTH CYRILL.

művével „Tyrus“ (szomorujáték 5 felvon.)
majdnem elütötte az akadémiai pályázatnál
Vörösmarty „Vérnász“-át. Döbrentei Gábor
pártja határozottan „Tyrus“ elsőbbsége
mellett nyilatkozott, méltóbbnak tartván az
akadémiahoz, oly drámát jutalmazni, mely
elfoglaltsága mellett is vett magának időt,
mint Vörösmartyét, melyen az ébredő ma-

rendszerét szép számmal irt dolgozataiban
következetes keresztülvitellel, szigoru mód-
szerben fejtette ki. S e rendszer az, melyet
kéziratban teljesen kidolgozott bölcsészeti-
ben már eddig a philosophia minden ágában
kifejtett, előbb gymnáziumi, jelenleg egye-
temi tanszékéről a legnagyobb következe-
tességgel hirdet.